

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
kn.nm@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet Areella näringar vid vatten (SOU 2023:103)

Sammanfattning

Länsstyrelsen vill lämna följande synpunkter på betänkandet.

Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag på förenklingar och tydliggörande av vilka åtgärder som kan undantas från förbuden i miljöbalken. Länsstyrelsen ser även positivt på införandet av ett nytt särskilt skäl för dispens för förvärvsverksamheter på landsbygden.

Ser man till livsmedelsstrategin så är det gynnsamt att fler potentiella livsmedelskällor kan användas om det är möjligt, men då måste det vara smidigt att, även för mindre lantbruk, kunna starta upp till exempel en fiske- eller ostron/skaldjursverksamhet. Vattenbruk kan innebära möjligheter för lantbruk att diversifiera och öka lönsamheten. Vattenbruk kan också bidra till värdefull proteinrik mat och därmed bidra till Sveriges livsmedelsstrategi, vilket är positivt. Det är därför lämpligt att vattenbruk föreslås omfattas av undantagsbestämmelsen. Vidare kan en tydlig vägledning bidra till att fler är beredda att starta vattenbruk av något slag, vilket vi bedömer som en gynnsam utveckling.

Länsstyrelsen är positiv till den föreslagna lydelsen i 7 kap. 16 § miljöbalken för att dels exkludera hobbyverksamheter, dels för att det ska finnas ett vinstdrivande syfte som i sin tur också bör främja produktionen i verksamheten. Utredningen har identifierat att det finns många mindre lantbruk som inte omfattas av undantaget på grund av att det inte finns en tillräckligt stor ekonomisk vinning ur

verksamheten. Detta kan vara ett sätt att göra det möjligt för fler mindre producenter, vilket Länsstyrelsen ser som positivt.

Vad gäller omsättningskravets andra del kring hobbyverksamhet så bedömer Länsstyrelsen att det är bra att det finns kvar. Dessa bör fortsatt omfattas av strandskyddet och inte ingå i undantagsbestämmelsen då det inte produceras några livsmedel i verksamheten.

Ändringen avseende vattenbruk i 7 kap. 16 § miljöbalken borde även få till följd att en ändring sker i 9 kap. 3 § plan- och bygglagen. Det vore lämpligt för den praktiska hanteringen och tolkningen att de samstämmer i stället för att hänvisa till att praxis får utvisa huruvida vattenbruk ingår i undantaget i plan- och bygglagen. Plan- och bygglagens undantag avser endast ekonomibyggnader utanför detaljplan. Även om man lägger till vattenbruk så skulle dock bara delar av verksamhetens byggnader vara undantagna.

Det är oklart vad som avses med "småskalig verksamhet" (7 kap. 18 d § miljöbalken). I utredningen anger de dels en verksamhet som påverkar strandskyddets båda syften i liten skala, dels inte förutsätter större byggnader eller anläggningar, och som därigenom inte har en större omgivningspåverkan. Bestämmelsen kan dock tolkas som att det med uttrycket "småskalig" endast avser verksamhetens storlek, och inte dess påverkan på djur- och växtlivet

Det riskerar att bidra till otydlighet då det inte är tydligt vilka investeringar som ska generera en dispens. Att utredningen föreslår att en vägledning för att hantera dispensansökningar visar på svårigheterna med att hantera den här typen av dispenser. Hur förhåller sig "i liten skala" till 7 kap. 26 § miljöbalken som i stället anger förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte?

Bra med tillägget "funktionellt samband" jämfört med "för sin funktion". Begreppet tydliggör avsikten med lagen och förenklar därmed för företagen. Det vidgar tillämpningen på ett rimligt sätt.

Avslutningsvis vill Länsstyrelsen anföra att, vad gäller övergångsbestämmelser, så ser vi inte varför man anger att äldre bestämmelser fortfarande bör gälla för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet när det är fråga om undantag till förbud.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lena Rådström Baastad med enhetschef Christina Schön som föredragande. I den slutliga handläggningen har även chefsjurist Anna Mia Thuringer, handläggare Daniel Axelström samt handläggare Jonas Törngren medverkat.